

Међународни научни скуп
„Савремена српска фолклористика 12”
Тршић, 30. септембар – 2. октобар 2022.

**КЊИГА АПСТРАКАТА И
ПРОГРАМ СКУПА**

International Scientific Conference
“Contemporary Serbian Folkloristics 12”
Tršić, September 30 – October 2, 2022

**BOOK OF ABSTRACTS AND
CONFERENCE PROGRAMME**

Београд–Тршић, 2022.
Belgrade–Tršić, 2022

Издавачи

Удружење фолклориста Србије, Београд
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд
Центар за културу „Вук Караџић”, Лозница
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић”, Тршић

За издаваче

Бранко Златковић
Александар Јерков
Снежана Нешковић Симић
Александра Пурић

Уредници

Дејан Ајдачић
Данијела Петковић
Данијела Митровић

Припрема за штампу

Матеа Милошевић

Штампа

Сору Studio

Тираж

60 примерака

Одржавање скупа подржало

Министарство културе и информисања Републике Србије

Удружење фолклориста Србије, Београд
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд
Центар за културу „Вук Караџић”, Лозница
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић”, Тршић

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП
САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА 12
Тршић, 30. септембар – 2. октобар 2022.

Association of Serbian Folklorists, Belgrade
University Library “Svetozar Marković”, Belgrade
Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Loznica
Scientific, Educational and Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Tršić

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
CONTEMPORARY SERBIAN FOLKLORISTICS 12
Tršić, September 30 – October 2, 2022

Програмски одбор

- др Дејан Ајдачић, Instytut Studiów Klasycznych i Slawistyki,
Uniwersytet Gdański
- др Екатерина Анастасова, Институтът за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН, София
- др Смиљана Ђорђевић Белић, Институт за књижевност и уметност, Београд
- др Ольга Белова, Институт славяноведения Российской академии наук, Москва
- др Таццяна Валодзина, Центр исследований белорусской культуры, языка и литературы НАН Беларуси, Мінск
- др Драгана Ђурић, Балканолошки институт САНУ, Београд
- др Бранко Златковић, Институт за књижевност и уметност, Београд
- др Александар Јерков, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, Београд
- dr Rękas Joanna, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań
- dr Mirjam Mencej, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Ljubljana
- др Оксана Микитенко, Институту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, Київ
- др Данка Лајић Михајловић, Музиколошки институт САНУ, Београд
- др Данијела Поповић Николић, Филозофски факултет, Ниш
- др Jaroslav Otčenášek, Etnologický ústav Akademie věd České republiky Praha
- др Јеленка Пандуревић, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука
- др Данијела Петковић, Институт за књижевност и уметност, Београд
- др Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду

Организациони одбор

др Дејан Ајдачић, Instytut Studiów Klasycznych i Slawistyki,
Uniwersytet Gdański

др Бранко Златковић, Институт за књижевност и уметност, Београд

др Данка Лајић Михајловић, Музиколошки институт САНУ,
Београд

мрр Данијела Митровић, Институт за књижевност и уметност,
Београд

мрр Марина Младеновић Митровић, Институт за књижевност
и уметност, Београд

др Данијела Петковић, Институт за књижевност и уметност,
Београд

др Наташа Дракулић Козић, Институт за књижевност и уметност,
Београд

мрр Татјана Вујновић Пјевач, Филозофски факултет Универзитета
у Новом Саду

Александра Пурић, Научно-образовно културни центар „Вук
Караџић“, Тршић

мрр Снежана Нешковић Симић, Центар за културу „Вук
Караџић“, Лозница

Programme Committee

PhD Dejan Ajdačić, Institute of Classical and Slavonic Studies,
University of Gdańsk

PhD Ekaterina Atanasova, Institute of Ethnology and Folklore Studies
with Ethnographic Museum at BAS, Sophia

PhD Olga Belova, Institute for Slavic Studies, Russian Academy of
Sciences, Moscow

PhD Tatsiana Valodzina, The Center for the Belarusian Culture,
Language and Literature researches of the National Academy of
Sciences of Belarus, Minsk

PhD Smiljana Đorđević Belić, Institute for Literature and Art, Belgrade

PhD Dragana Đurić, Institute for Balkan Studies SASA, Belgrade
PhD Branko Zlatković, Institute for Literature and Art, Belgrade
PhD Aleksandar Jerkov, University Library “Svetozar Marković”,
Belgrade
PhD Danka Lajić Mihajlović, Institute of Musicology SASA, Belgrade
PhD Mirjam Mencej, Department of Ethnology and Cultural
Anthropology, Faculty of Arts, University of Ljubljana, Ljubljana
PhD Oksana Mikitenko, M. Rylsky Institute of Art Studies, Folklore
and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine,
Kyiv
PhD Jaroslav Otčenášek, Institute of Ethnology of the Academy of
Sciences of the Czech Republic, Prague
PhD Jelenka Pandurević, Faculty of Philology, University of Banja
Luka, Banja Luka
PhD Danijela Petković, Institute for Literature and Art, Belgrade
PhD Danijela Popović Nikolić, Faculty of Philosophy, Niš
PhD Joanna Rękas, Adam Mickiewicz University in Poznań, Poznań
PhD Boško Suvajdžić, Faculty of Philology, University of Belgrade

Organising Committee

PhD Dejan Ajdačić, Institute of Classical and Slavonic Studies,
University of Gdańsk
PhD Branko Zlatković, Institute for Literature and Art, Belgrade
PhD Danka Lajić Mihajlović, Institute of Musicology SASA, Belgrade
MA Danijela Mitrović, Institute for Literature and Art, Belgrade
MA Marina Mladenović Mitrović, Institute for Literature and Art,
Belgrade
PhD Danijela Petković, Institute for Literature and Art, Belgrade
PhD Nataša Drakulić Kozić, Institute for Literature and Art, Belgrade
MA Tatjana Vujinović Pjevač, Faculty of Philosophy, University of
Novi Sad
Aleksandra Purić, Scientific, Educational and Cultural Centre “Vuk
Karadžić”, Tršćić
MA Snežana Nešković Simić, Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Loznica

Теме:

1. СРПСКИ ФОЛКЛОР И ФОЛКЛОРИСТИКА И ДРУГИ СЛОВЕНИ

Тема „Српски фолклор и фолклористика и други Словени“ је двоструко усмерена – од Срба ка другим Словенима и од Словена ка Србима – омогућава осветљавање присуства инословенских чинилаца у српском фолклору и фолклористици, поређење мотива српског фолклора у ширем словенском кругу, али подстиче и на испитивање инословенских приступа српском фолклору, српско-словенских веза у фолклористичким истраживањима, као и присуства српског фолклора у књижевности других Словена. Тема дозвољава и синхрона и дијахрона истраживања.

Подтеме:

- Лични контакти и сарадња: утицаји, преписка, доприноси, пројекти, сарадња;
- Инословенски фолклористи који се баве српским и јужнословенским фолклором;
- Словенски фолклористи у српској фолклористици (Потебња, Веселовски, Проп, Бошковић Стули, Стојкова, Милошевић Ђорђевић и др.);
- Словенски фолклор у српским библиографијама, енциклопедијама, уџбеницима;
- Српска народна култура у словенским енциклопедијама митологије и старина;
- Јужнословенске теме и мотиви;
- Српско хрватске везе и разграничења;
- Преводи српског фолклора на друге словенске језике и рецепција;
- Поређење тема и мотива – универзално, словенско, српско, локално;
- Ликови и теме српског фолклора у инословенским књижевностима; итд.

2. САВРЕМЕНА ФОЛКЛОРИСТИКА

У оквиру теме могу бити представљени резултати актуелних теренских и архивских истраживања и радови који предлажу и испитују нове приступе и проблеме у свим дисциплинама којима је фолклор (у најширем смислу) предмет интересовања, од народне књижевности, преко етнологије, антропологије, етномузикологије, етнокорееологије, примењене лингвистике, па све до историје науке.

Topics:

1. SERBIAN FOLKLORE AND FOLKLORISTICS AND OTHER SLAVS

The topic “Serbian folklore and folkloristics and other Slavs” is bidirectional – from the Serbs to other Slavs and from other Slavs to the Serbs. It enables shedding the light on the presence of other Slavic factors in Serbian folklore and folkloristics, the comparison of the motifs of Serbian folklore in a wider Slavic circle, but it should also inspire the research of other Slavic approaches to Serbian folklore, the research of Serbian and Slavic relationships in folkloristic research, as well as the approach towards Serbian folklore in the literatures of other Slavs. The topic allows both synchronic and diachronic studies.

Subtopics:

- Personal contacts and collaboration: influences, correspondence, contributions, projects, collaboration;
- Other Slavic folklorists doing research in Serbian and South Slavic folklore;
- Slavic folklorists in Serbian folkloristics (Potebnja, Veselovski, Prop, Bošković Stuli, Stojkova, Milošević Đorđević, and others);
- Slavic folklore in Serbian bibliographies, encyclopaedias, textbooks;
- Serbian folk culture in Slavic encyclopaedias of mythology and antiquities;
- South Slavic themes and motifs;
- Serbian and Croatian ties and demarcations;
- Translations of Serbian folklore into other Slavic languages and their reception;
- Comparison of themes and motifs – universal, Slavic, Serbian, local;
- Characters and themes of Serbian folklore in other Slavic literatures; etc.

2. CONTEMPORARY FOLKLORISTICS

The results of the ongoing fieldwork and archive research can be presented within the framework of this topic, alongside papers which propose or challenge new approaches or problems in any folkloristic sphere – from folk literature to ethnology, anthropology, ethnomusicology, ethnocoreology, applied linguistics and science history.

ΠΡΟΓΡΑΜ ΣΚΥΠΑ

CONFERENCE PROGRAMME

**Петак, 30. септембар 2022 /
Friday, September 30, 2022**

9.00 Полазак из Београда / Departure from Belgrade

**12.00 Долазак у Тршић, смештај и регистрација учесника /
Arrival in Tršić, accommodation and registration of participants**

13.00 Ручак / Lunch

15.00 Свечано отварање програма Скупа / Opening ceremony

Бранко Златковић, председник Удружења фолклориста Србије
/ Branko Zlatković, President of the Association of Serbian
Folklorists

Александра Пурић, в. д. директора НОКЦ „Вук Караџић” у Тр-
шићу / Aleksandra Purić, Acting Director of the Scientific,
Educational and Cultural Centre “Vuk Karadžić” in Tršić

Снежана Неškовић Симић, директор Центра за културу „Вук
Караџић” у Лозници / Snežana Nešković Simić, the director
of the Cultural Centre “Vuk Karadžić” in Loznica

15.15 Уводна излагања / Keynote lectures

Председава: Зона Мркаљ / Chair: Zona Mrkalj

15.15 Љубинко Раденковић: Зимски календарски демони код
Словена: балканске *караконцуле* и северноруски *шуликуну*

15.35 Светлана Королёва: Каждение в мифо-ритуальной традиции
русских-юрлинцев (погребально-поминальная обрядность)

15.55 Бошко Сувајић: Академик Нада Милошевић Ђорђевић
– корифеј српске фолклористике

16.15 Пауза / Break

16.30 Сесија 1 / Session 1

Председава: Дејан Ајдачић / Chair: Dejan Ajdačić

16.30 Иван Котев: Форми на соработка меѓу македонските и српските фолкористи

16.45 Дејан Ајдачић: Српски фолклор у руској фолкористици 19. века

17.00 Мирослава Карацуба: Србска народна поезија в украинськй літературній інтерпретації середини XIX – XX ст.

17.15 Михал Пејаш: Польске елите о хајдучком покрету код Срба – дијахронијски преглед

17.30 Зона Мркаљ: Елементи словенског фолклора у српским читанкама

17.45 Наташа Станковић Шошо: Допринос академика Наде Милошевић Ђорђевић развоју фолклористике у настави

18.00 Дискусија / Discussion

18.15 Пауза / Break

18.30 Сесија 2 / Session 2

Председава: Бранко Златковић / Chair: Branko Zlatković

18.30 Бранко Златковић: Везе Вука Караџића са Славонијом и Славонцима – биографски и књижевноисторијски прилог

18.45 Миливој Бајшански: Антологичарски рад Наде Милошевић Ђорђевић

19.00 Ана Витанова-Рингачева, Сузана Мицева: Современиот македонски фолклорист Иван Котев-мост меѓу македонската и српската фолклористика

19.15 Юлия Архангельская: «Это все мои друзья – Пропп, Шапир и Потенбня»: ученые-слависты в современном сетевом фольклоре

19.30 Александра П. Бјелић: Рукописна библиографија радова о народној књижевности Војислава М. Јовановића Марамбоа

19.45 Дискусија / Discussion

20.30 Вечера / Dinner

**Субота, 1. октобар 2022 /
Saturday, October 1, 2022**

8.30 Доручак / Breakfast

9.30 Сесија 1 / Session 1

Председава: Данијела Поповић Николић / Chair: Danijela Popović Nikolić

9.30 Данијела Поповић Николић: Наивно стваралаштво у истраживањима Драгише Витошевића

9.45 Inna Veselova: Poetics of the Epic: Verbal and Visual in Folklore Poetry

10.00 Снежана Милојевић: Фолклорни мотив прерушеног краља у *Житију краља Милутина* Данила II

10.15 Сава Дамјанов: Фаустовски мотив: српске и кашубске (фолклорне) варијанте

10.30 Ана Витанова-Рингачева: Еротските народни песни во македонската и српската народна традиција во контекст на обредната практика (врз примери од „Играле моми по месечина“ од Иван Котев и „Црвени бан“ на Вук Караџиќ)

10.45 Наташа Дракулић Козић: Упоредни поглед на српску и словачку варијанту бајке о краљевићу који се жени девојком-пауном

11.00 Дискусија / Discussion

11.15 Пауза / Break

9.30 Сесија 2 / Session 2

Председава: Саша Кнежевић / Chair: Saša Knežević

9.30 Саша Кнежевић: *Народне пјесне Мухамедоваца у Босни и Херцеговини* – од Косте Хермана до данашњих дана

9.45 Дејан Илић: Збирка епских песама Николе Т. Кашиковића

10.00 Данијела Петковић: Неугледни јунаци јужнословенских епских песама и руских биљина

10.15 Данијела Митровић: „Помало је такијех јунака“: одметници и јунаци у „Бановић Страхињи“ и *Беовулфу*

10.30 Марија Миљковић: Функција посестрима у народним епским песмама са Косова и Метохије

10.45 Јована Милованчевић: Песме о смрти Марка Краљевића у јужнословенском контексту

11.00 Дискусија / Discussion

11.15 Пауза / Break

11.45 Сесија 3 / Session 3

Председава: Михај Радан / Chair: Mihaj Radan

11.45 Ермис Лафазановски: Што се случува со светите дрвја? Истражувањата на Јован Трифуновски во Скопска Црна Гора

12.00 Вероника Абрамова: Символи регионалне идентичности в тульском городском фольклоре – градске легенде

12.15 Наталија Голант, Николай Сухачев: Отражение погребально-поминальной обрядности влахов (румын) в тимокских вариантах румынской баллады «Миорица»

12.30 Драгана Ђурић: Обичајни поступци приликом умирања човека у кући – неке словенске паралеле

12.45 Михај Радан, Миљана-Радмила Ускату: Поједини зимски и пролећни празници, обичаји и веровања у Карашевака

13.00 Ана Чугуровић: Односи промене и преношења у ивањданским и ђурђевданским обичајима у Јадру

13.15 Дискусија / Discussion

14.00 Ручак / Lunch

15.15 Обилазак музејског комплекса и посета Вуковој кући у Тршићу / **Tour of the museum complex and visit to Vuk Karadžić's house in Tršić**

11.45 Сесија 4 / Session 4

Председава: Сања Лазаревић Радак / Chair: Sanja Lazarević Radak

11.45 Сања Лазаревић Радак: Криза социјализма и наговештаји транзиције на југословенским новогодишњим честиткама

12.00 Славица Гароња Радованац: Нови фолклорни идентитети на просторима Балкана (бивше Југославије)

12.15 Богдан Дражета: Прожимања, удаљавања и спорења међу Бошњацима, Србима и Хрватима у Босни и Херцеговини почетком XXI века

12.30 Александар Павловић: Срби у Косовској Митровици: Наративи о садашњици и жељеној сутрашњици у светлу паралеле са мотивима фолклорних форми

12.45 Александра Матић: Етнографска слика Македоније и Старе Србије у међуратном српском путопису

13.00 Биљана Анђелковић: Народна предање о задужбинарству Милоша Обилића: пример манастира Тумане

13.15 Дискусија / Discussion

14.00 Ручак / Lunch

15.15 Обилазак музејског комплекса и посета Вуковој кући у Тршићу / **Tour of the museum complex and visit to Vuk Karadžić's house in Tršić**

17.00 Сесија 5 / Session 5

Председава: Марија Ковшова / Chair: Maria Kovshova

- 17.00** Марија Ковшова: Образи отца и матери в русских загадках: к вопросу о концептуализации семантики родства в традиционной языковой картине мира
- 17.15** Olga Orlova: Wild and Domestic Animals in Russian Folk Riddles
- 17.30** Веселин Петровић: О ткачкој лексици у дијалекатским речницима српскога језика
- 17.45** Драгана Цвијовић: Називи за човека у *Сликама из сеоског живота* Јанка Веселиновића
- 18.00** Милица Стојановић: Глаголи мотивисани називима народних музичких инструмената у српском језику
- 18.15** Бранкица Марковић: Из савремене антропонимије Новог Сада 1 – лична имена мушке деце рођене у Новом Саду 2021. године (Да ли се при избору имена више прати мода или се чува традиција?)
- 18.30** Дискусија / Discussion

19.00 Представљање издања УФС-а / Presentation of the editions of the ASF

20.00 Вечера / Dinner

17.00 Сесија 6 / Session 6

Председава: Здравко Ранисављевић / Chair: Zdravko Ranisavljević

- 17.00** Наталиа Евгеньевна Котельникова: Фольклорная сказочная проза в реестрах объектов нематериального культурного наследия
- 17.15** Марко Стојановић: Манифестациони туризам у светлу фолклора – de facto и de iure потенцијал нематеријалног културног наслеђа

- 17.30** Здравко Ранисављевић: Основни индикатори нематеријалног културног наслеђа у пракси сценског представљања и интерпретирања традиционалних плесова у Србији
- 17.45** Веселка Тончева: Традиционната песен и танц на *гораните* в изследванията на сръбски, славянски и чуждестранни автори
- 18.00** Зорана Гуја: Јелица Беловић Бернациковска: од мале везиле до мелографа кроз преписке и сарадње
- 18.15** Mirella Makurat: Lingocultural image(s) of the Mother of God in the South Slavic folk lyric
- 18.30** Дискусија / Discussion
- 19.00** Представљање издања УФС-а / **Presentation of the editions of the ASF**
- 20.00** Вечера / **Dinner**

**Недеља, 2. октобар 2022 /
Sunday, October 2, 2022**

8.30 Доручак / **Breakfast**

9.30 Сесија 1 / **Session 1**

Председава: Смиљана Ђорђевић Белић / Chair: Smiljana Đorđević Belić

- 9.30** Magdalena Bogusławska: Slovenski folklor u savremenoj terapeutskoj kulturi
- 9.45** Suzana Marjanić: „Cell-apocalypse“ Stephena Kinga u kontekstu realnih izvještaja o geoinženjeringu ili o teorijama zavjera kao suvremenim predajama
- 10.00** Mirjam Mencej: Primerjalna analiza odzivov na pandemijo Covid-19 in ukrepe zoper njo v internetni folklori

10.15 Смиљана Ђорђевић Белић: Covid-19 – етиологија вируса:
од глобалних теорија завере до њихових локалних верна-
куларних одјека и интерпретација у Србији

10.30 Дискусија / Discussion

10.45 Завршна дискусија и затварање скупа / Final discussion and
conference closing ceremony

11.15 Обилазак манастира Трноше / Trip to Trnovoš
monastery

Ручак / Lunch

Полазак за Београд / Departure from Tršić

АБСТРАКТИ

ABSTRACTS

овде додирне тачке али још бројније и дубље разлике, превасходно зато што код нас овај мотив долази из византијске књижевности. Такође се код Кашуба ђаво именује и третира разноврсније (каткад чак хуморно!) и често повезује са одређеним етничким идентитетима, док је у српској уметничко-језичкој пракси он углавном детерминисам хришћанском (неретко апокрифном) теологијом.

Богдан Дразета

Филозофски факултет Универзитета у Београду
Београд, Србија
drzetab@gmail.com

**Прожимања, удаљавања и спорења међу Бошњацима,
Србима и Хрватима у Босни и Херцеговини
почетком XXI века**

Јужнословенске теме и мотиви нису само „популарне“ већ и нужне области проучавања у етнологији и антропологији. Иако су све јужнословенске савремене државе хетерогене и важне за друштвено-хуманистичке науке у истраживачком смислу, Босна и Херцеговина је у одређеној мери мање проучена. Три етничке заједнице (Бошњаци, Срби и Хрвати) и међусобни односи њихових припадника су поједностављени и остају често непознати како за њих саме, тако и за оне „са стране“, при чему се ту мисли на становнике суседних земаља, а не само особе из остатка европског континента и света. Сматрам да је, сходно томе, на делу „дупла егзотизација“ – посматрање и замишљање народа у Босни и Херцеговини као одувек међусобно завађених, али добронамерних и неспремних на новитете у свакодневном животу и другим доменима. Прожимања, удаљавања и спорења међу три заједнице почетком XXI века јесу шанса за другачије и боље разумевање истих, јер без тог дела јужнословенска културна слагалица није сасвим употпуњена.

Међународни научни скуп
„Савремена српска фолклористика 12“
Тршић, 30. септембар – 2. октобар 2022.

На корицама

Амблем Удружења фолклориста Србије
„Увод у словенску литургију“ из циклуса *Словенска епонеја*,
Алфонс Муха
Споменик Ђирилу и Методију, Томе Серафимовски
Темнићки натпис, XI век, Народни музеј Србије

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN

УФС

УДРУЖЕЊЕ
ФОЛКЛОРИСТА
СРБИЈЕ

Универзитетска
библиотека
„Светозар Марковић“

Центар за културу
„Вук Караџић“,
Лозница

Научно-образовно културни центар
„Вук Караџић“ Тршић